

ONDER INVLOED

Tamara Onos

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, februari 2019

© 2019 LetterRijn

Auteur: Tamara Onos

Redactie: Theo van Rijn, Marlies de Bruin

Foto omslag: Frans Schilderman

Ontwerp omslag: Marco Arwert

Grafische vormgeving: LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V., Lichtenvoorde

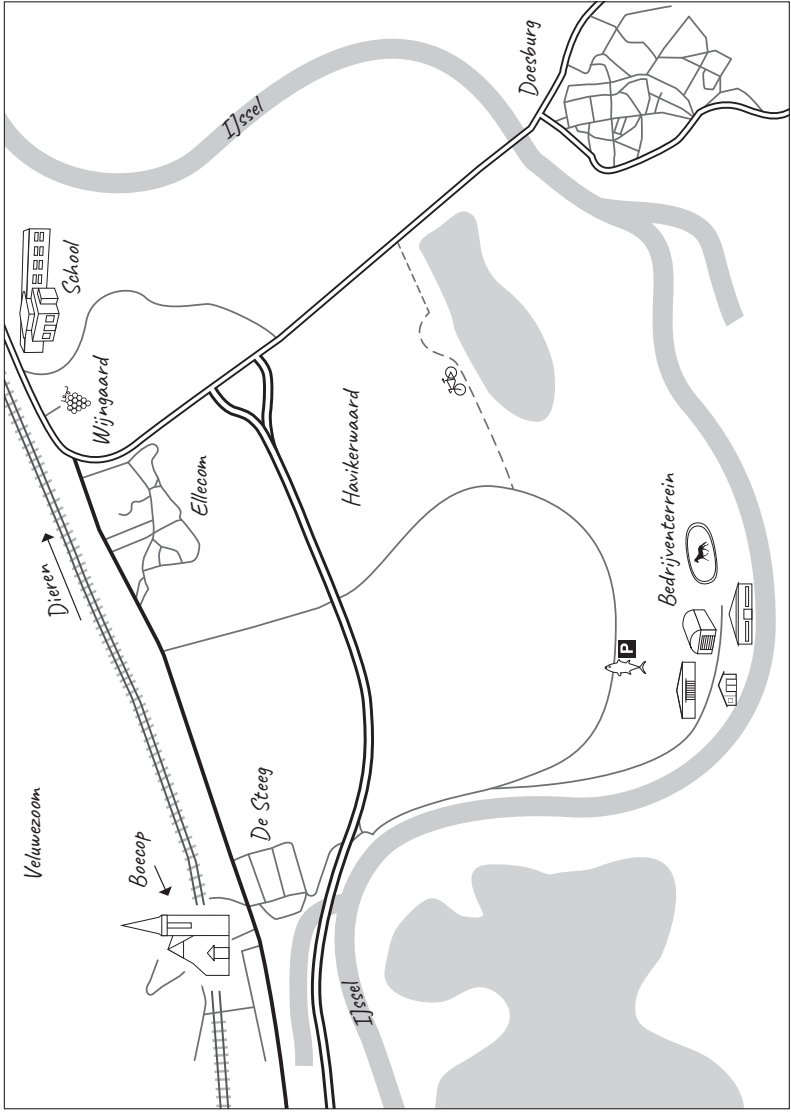
Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

The logo for LetterRijn, featuring a stylized 'L' made of vertical bars of varying heights to the left of the word 'LetterRijn' in a bold, sans-serif font.

isbn: 978-94-918757-8-6

Proloog.

De knal dreunde na in zijn lichaam. Verschrikt keek Marcel naar de zijkant van het gebouw waar een tapijt van glassplinters over het grind was uitgespreid. Vlammen klauwden uit de kozijnen. *Wat is er gebeurd?*

De gil van Renske bracht hem bij zijn positieven. Stijn! Stijn was nog binnen.

Hij rende naar de achterkant van het pand en rammelde aan de grote deuren. Een glimmend hangslot hield de deurgrendel op zijn plek. Marcel keek rond en rende naar een stapel losliggende tegels. Hij pakte er één en ramde hem met al zijn kracht op het slot. Na drie klappen sprong het kapot. Hij greep de grendel vast, maar liet hem met een schreeuw weer los. Het ding was kokendheet en de hitte brandde na in zijn huid.

Koortsachtig dacht hij na. Hij moest naar binnen. Uiteindelijk trok hij een van de deuren met zijn voet naar zich toe. Met een klap schoot de deur open en een golf gloeiendhete lucht blies hem achteruit. De geur van verbrand haar drong in zijn neus.

‘Wacht op versterking,’ riep Sara.

Hij keek om en zag hoe ze worstelde om Renske tegen de grond gedrukt te houden. Hij aarzelde; wist dat ze gelijk had. Maar hij kon Stijn toch niet aan zijn lot overlaten? Hij moest hem helpen. Sara schreeuwde nog iets wat hij niet verstond, maar hij schudde zijn hoofd, stond op en rende het pand binnen. Zijn ogen prikten en alle spieren in zijn borst trokken samen. Hij liet zich op zijn knieën vallen en hapte onder de deken van dikke rook naar lucht. Hoestend keek hij om zich heen. Het gebeurde gewoon weer. Weer een verstoppt kind. Maar dit keer een puber.

In het licht van de wakkerende vlammen kon hij de contouren van twee grote aanhangers onderscheiden. Hij kwam overeind en riep: ‘Stijn!’

Hete lucht stroomde zijn luchtpijp in en om beter te kunnen ademen maakte hij met zijn handen een kommetje voor zijn mond. Hij had geen tijd. Waar verstoppt iemand zich? In een aan-

hangwagen, had Stijn geappt. Maar welke? Er stonden er twee. Vijftig procent kans dus.

Hij kroop naar de rechter wagen. Het zand op de betonnen vloer schuurde langs de brandwond op zijn hand. Dwars door het geknetter en gesis hoorde hij een hoge ringtone.

Marcel spitste zijn oren. Daar! Het kwam van links, toch? De linker aanhanger. Op handen en voeten schuifelde hij ernaartoe. De zijkant van de wagen stond al in lichterlaaie. Hij nam een hap lucht, kwam overeind en keek in de bak. Nog geen twintig centimeter voor hem lag Stijn, zijn armen beschermend om zijn hoofd geslagen. Naast zijn hand zag hij het verlichte display van een mobiel.

‘Stijn!’ riep hij.

De jongen reageerde niet.

Marcel pakte hem bij zijn bovenarmen en trok. Stijns wang schoof langzaam over de ruwe planken; het licht van het display scheen op zijn gesloten ogen. Met al zijn kracht tilde Marcel het volwassen lijf van de jongen uit de wagen, gooide hem als een zoutzak over zijn schouder, en wankelde naar de deur. Hij moest het halen. Het mocht niet weer gebeuren. Niet nog een keer. Niet háár kind.

Hoofdstuk 1.

‘Ik haal je fiets op van de Doesburgse dijk, maar hoe kom jij dan op school?’ Door de telefoon legde Stijn uit dat hij bij zijn zus achterop zou stappen. Renske grinnikte bij het beeld van de twee pubers met grote rugtassen op een roze fiets met bloemen.

‘En ik plak hem niet, dat weet je,’ zei ze.

Geduldig wachtte ze tot het gesputter aan de andere kant ophield.

‘Dan neem je hem zaterdag maar mee naar je vader,’ merkte ze op. ‘Dan kan hij het je leren.’ Na zijn gemopper nog wat langer te hebben aangehoord, beëindigde ze het gesprek en propte ze haar mobiel terug in de zak van haar hardloopbroek. Mama regelt veel, maar mama regelt niet alles.

Ze liep naar het bankje naast de weg, leunde er met haar handen tegenaan, strekte haar linkerbeen naar achteren en drukte haar hak tegen de grond. Ondertussen nam ze het uitzicht in zich op. Het water van de IJssel stroomde om de strekdammen en in de verte golfdde de bossen van de Veluwezoom omhoog. Tussen de rivier en de heuvels lagen akkers en weides, met hier en daar een verdwaalde boerderij. Niets mooiers dan de Havikerwaard in de ochtendzon. Ze schudde haar benen los en rende verder. Automatisch telde ze in de cadans van haar stappen mee met haar ademhaling. Vanuit Doesburg was dit rondje tien kilometer en op een drukke dag kwam ze hooguit twee fietsers en een tractor tegen. Verlaten rust. Haar vriendinnen vonden het onverantwoord dat ze hier in haar eentje in het buitengebied liep, maar zij vond het heerlijk. Via haar oortjes maakte Pharrell de dag extra happy. Stijn en Liselotte hadden voor haar verjaardag een playlist op haar mobiel gezet die ze kon afspelen tijdens het hardlopen. En ze hadden haar een sleutelrek gegeven dat Stijn diezelfde dag naast de voordeur had opgehangen. Ze kenden hun moeder, dacht ze glimlachend.

Bij de splitsing twijfelde ze en koos toen voor de kortste weg naar huis. Het mooie weer vroeg om een grote ronde, maar ze had haar vrije dag hard nodig om iets in huis te doen en ze moest die fiets nog halen.

Malend over haar werk en de dingen die vandaag echt moesten gebeuren, rende ze over de polderweg. Rustig gleden de kilometers onder haar voorbij tot ze bij de vissersparkeerplaats kwam. Meestal was die leeg, maar vandaag stond er een donkere auto. Een man in spijkerbroek en houthakkersshirt leunde voorover tegen de motorkap. Op de klep lag een mobiele telefoon waarnaar hij staarde. Renske hield in. Zou hij de weg kwijt zijn? Ze ging over op een normale wandelpas en bleef kijken. Rondom de voeten van de man was de stoffige ondergrond vochtig. Een spoor van voetstappen en druppels leidde naar de struiken achter de auto. Op het moment dat ze de man passeerde, keek hij op en staarde haar met lodderige ogen aan. Aarzelend stak ze haar hand op. ‘Goedemorgen.’

De man bleef haar aanstaren, maar antwoordde niet. Net toen ze verder wilde rennen, wees hij achter zich en mompelde iets. Renske trok de dopjes uit haar oren en keek hem afwachtend aan.

‘Maat,’ zei de man met schorre stem.

‘Wat is er aan de hand?’

De man knikte en zwaaide zijn arm naar achter. ‘Maat. Sloot.’

‘Wat is er gebeurd?’

‘Mee. Maat. Ziek.’ Hij hing tegen de auto aan en wees weer in de richting van de struiken.

Door een opening in het groen zag ze een sloot met een steiger, waarop zich vaag de contouren van een man aftekenden. Ze aarzelde. ‘Gaat u maar voor.’ Met moeite wurmde ze haar mobiel uit de krappe broekzak en met haar duim boven de noodoproepknop volgde ze hem over het smalle pad. In haar hoofd hoorde ze de stem van haar moeder. *Nooit met vreemde mannen meegaan.* De stekelige bramentakken bekrasten haar blote benen. Via een bruggetje kwam ze aan de overkant van de sloot in een weiland waar hengels en koelboxen lagen. Struikelend liep de man een stukje langs de sloot en gleed toen via de steile kant omlaag.

Met de telefoon stevig in haar hand, stapte Renske voorzichtig achter hem aan. Onderaan de slootkant was de steiger gebouwd die ze vanaf de parkeerplaats had gezien. Ze zag de man nu duidelijk; hij lag op zijn buik, met zijn armen langs zijn hoofd. De planken om hem heen waren nat.

Renske hapte naar adem. Was hij dood, of alleen bewusteloos? Ze moest iets doen! Maar hoe ging het ook alweer? Hoofd naar vo-

ren. Nee, naar achteren. Er was nog iets met de tong. En hoe vaak was dat pompen ook alweer? Tien. Nee, dertig. Dertig keer masseren, twee keer beademen. Waarom had ze die reanimatiecursus niet vaker herhaald? Ze knielde naast de man en duwde hem met moeite op zijn rug, om hem vrijwel meteen daarna geschrokken weer los te laten.

Henk Draaier.

Ze herstelde zich, boog zich naar hem toe en schudde aan de schouders van de man met wie ze regelmatig een partijtje tennis speelde. ‘Henk, hoor je me?’

Ze legde haar hand in zijn hals. Koud en nat. Ze duwde haar vingers dieper in zijn nek om een hartslag te vinden, maar voelde niets. Met haar oor boven zijn mond keek ze gespannen naar zijn borst. Geen lucht tegen haar wang, geen beweging, niets.

De maat van Henk hing in elkaar gezakt tegen de slootkant. Zonder hem aan te kijken, riep ze: ‘Heeft u 112 al gebeld?’

‘Niet. Lukt niet.’ Hij hield zijn arm naar voren en liet een druipend toestel zien. Het scherm was zwart.

Haastig pakte ze haar eigen mobiel en belde het alarmnummer.

Via de speaker klonk de zakelijke stem van de centralist: ‘112 alarmcentrale. Wie wilt u spreken: politie, brandweer of ambulance?’

Nadat Renske had doorgegeven wat er aan de hand was, trok ze de rits van Henks trainingsjas open, zette haar handen op het druipnatte shirt en begon met reanimeren. Ze rilde toen ze het kraken van zijn ribben voelde. Zonder op of om te kijken duwde ze op de borstkas en telde tot dertig. Ze boog voorover, drukte haar mond op die van Henk. Een bedompte geur drong in haar neus. Ze kneep haar ogen stijf dicht en blies hard uit. Ze ademde diep in, onderdrukte een kokhalsneiging en blies weer op de koude mond. Daarna opnieuw de pompbewegingen op zijn borst en weer beademen. De zweetdruppels kriebelden langs haar slapen. Was ze nu bij tien of bij twintig? Concentreren. Niet nadenken. Tellen, daar was ze goed in. Dertig, twee, dertig, twee. Ze schrok op toen iemand met een klap op de steiger sprong en haar schouders vastpakte.

‘Kom maar, ik neem het van je over.’ Een politieagente knielde naast haar en vervolgde de reanimatie.

Opgelucht kwam Renske overeind. ‘Wil je dat ik beadem?’

‘Nee, ik help wel.’ klonk een bekende stem. Bovenaan de slootkant zag ze het gezicht van Marcel. Ze knikte kort naar hem. Zonder te reageren ging hij door met het uitpakken van een vierkante tas. Hoe lang was ze bezig geweest? Hoe lang had Henk in het water gelegen?

Marcel sprong op de steiger, wat de planken deed kraken onder zijn gewicht. Zou het bouwsel vijf personen kunnen houden?

Stilletjes ging ze naast de vismaat tegen de steile grashelling zitten. Ze ademde diep in en uit. De wereld leek te draaien en ze wierp een heimelijke blik opzij. Stonk die man nou zo naar alcohol? Ze wendde haar hoofd af en keek toe hoe Marcel het shirt van Henk kapot knipte. De witte oudemannenborst met grijze haren ging bij elke beademing omhoog en weer omlaag. Een ketting glinsterde in het zonlicht. Bleef raar, mannen met een ketting.

‘Stop maar, Sara.’ Marcel legde zijn hand op de arm van zijn collega.

Renske schoot naar voren. ‘Hoezo, stop maar? Ben je moe? Moet ik het overnemen?’

Hij wees op de ketting. ‘Dat is een niet-reanimeren penning. Hij wil niet gereanimeerd worden.’

‘Dat kan niet kloppen,’ zei ze. ‘Bel zijn vrouw. Bel Margriet. Zij weet of dat echt zo is.’ Ze gaf de agente die was gestopt met reanimeren en nu voorovergebogen de ketting bestudeerde een duwtje tegen de schouder. ‘Ga door!’

De agente keek haar meewarig aan en schudde zachtjes haar hoofd. ‘Geen twijfel mogelijk. Geen reanimatie. We moeten stoppen. Dat zijn we verplicht.’

‘Nee,’ zei Renske met nadruk. ‘Laat mij het dan doen.’ Ze liet zich op haar knieën naast Henk vallen en begon weer te reanimeren, maar de agente brak haar poging af.

‘Dit is zijn wil. We moeten stoppen. We hebben gedaan wat we konden.’

Renske zakte terug op de steigerplanken. Op een kleine meter afstand lag Henk. Een bewegingloze hoop onder een stralende zon.

Hoofdstuk 2.

Een sliertje speeksel droop uit de mondhoek van de vismaat die snurkend tegen de graswand hing. Renske bekeek hem verbijs-terd. Hoe kon je in zo'n situatie slapen?

Sara hurkte naast de man en tikte zachtjes tegen zijn schouder.

Hij schrok op. Met zijn mouw veegde hij langs zijn mond en hij keek met grote ogen rond. 'Waar?'

'Het spijt me,' zei de agente, 'maar uw vriend heeft het niet ge- haald.' Ze probeerde zijn blik te vangen. 'Kunt u vertellen wat er is gebeurd, meneer?'

Met haar hoofd in haar handen luisterde Renske naar het ge- sprek. Het bleek dat de vismaat, Jacob, een plons had gehoord. Hij was naar de slootkant gerend en had gezien hoe Henk in het water spartelde. Jacob was in het water gesprongen en had zijn vriend met veel moeite uit het water kunnen hijsen en op de steiger gesleept. Als ze het lallen en hakkelen tenminste goed begreep.

Het geluid van een sirene klonk luider en luider, tot het uiteinde- lijk stopte. Aan de andere kant van de sloot scheen het felle geel van de ambulance door de struiken.

Renske klauterde het steile talud op om ruimte te maken op de steiger. Ze zag hoe twee ambulanceverpleegkundigen een brancard vol tassen en koffers over de hobbelige ondergrond van het weiland duwden.

Zacht vloekend kwam Marcel tevoorschijn. Hij trok aan de zatte vismaat, tot deze op het weiland naast Renske op de grond zakte. Hij knikte naar de verpleegkundige. 'Leonie, ik kom jou veel te vaak tegen.'

De vrouwelijk verpleegkundige knikte hem vriendelijk toe en zei: 'Veel ongelukken de laatste tijd inderdaad. Maar, waar moeten we zijn?' Op aanwijzen van Marcel keek ze naar beneden. 'Waarom reanimeren jullie niet?'

'We moesten stoppen. Hij heeft een niet-reanimeren penning.'

Leonie pakte een groot instrument. 'Ik leg hem even aan de mo- nitor. Voor de zekerheid.'

‘We voelden geen pols,’ verzekerde Marcel haar.

‘Dat kan door onderkoeling komen.’ Met haar voeten dwars op de helling, stapte ze voetje voor voetje naar beneden; met haar linkerhand steunde ze tegen het gras en met haar rechter hield ze het zichtbaar zware apparaat vast.

Hoopvol keek Renske over de rand.

De verpleegkundige zette de monitor op de steiger en plakte draden met stickers vast op Henks buik. Gespannen keek ze naar het scherm waar een ononderbroken groene lijn zichtbaar werd. ‘Flatline,’ riep ze naar haar collega die in een moeizaam gesprek was gewikkeld met Jacob. Ze keek Renske gelaten aan.

Renske beefde. Ondanks het mooie weer was ze door- en door-koud geworden. ‘Nemen jullie hem mee?’

Leonie schudde haar hoofd. ‘Er moet eerst een schouwarts komen en wij mogen geen lijken vervoeren.’ Ze haalde de plakkers los van Henks bovenlichaam en riep naar haar collega: ‘Wil jij de centrale melden dat die tweede ambulance niet meer nodig is? En laat ze ook de brandweer afbellen. Straks staat het hele circus hier voor nop.’

Renske liep een paar stappen van de dronken vismaat weg en liet zich in het gras zakken. Haar hoofd bonkte. Ze sloot haar ogen om de tollende beelden tot rust te brengen.

‘Gaat het goed met je?’ Leonie hurkte naast haar en legde een hand op haar schouder.

‘Alles draait en ik heb hoofdpijn.’

‘Probeer maar diep in te ademen. Een mislukte reanimatie is niet niks. Voor ons niet, maar als je het niet dagelijks meemaakt al helemaal niet.’

‘Ik kende hem.’ Renske zuchtte. ‘Ik kende het slachtoffer. ‘Ik tennis af en toe met hem.’ Ze wreef met haar vingers over haar slapen. ‘Tenniste. Ik tenniste af en toe met hem.’

‘Dan is het helemaal heftig.’ Ze draaide zich om naar Sara. ‘Houden jullie haar in de gaten? En kunnen jullie haar zo thuis brengen?’

Voor Sara kon antwoorden, zei Renske: ‘Ik blijf nog even zitten en dan kan ik daarna weer zelf naar huis rennen.’

Ze keken in stilte toe hoe Leonie en haar collega alle draden netjes oprolden en in de juiste vakken stopten. De brancard werd weer volgestapeld en de verpleegkundigen maakten aanstalten om terug te lopen naar de ambulance.

‘Nemen jullie onze vriend hier nog mee voor een onderzoekje?’ Marcel wees naar Jacob en keek Leonie vragend aan.

‘Zien we eruit als een taxibedrijf?’ Ze grinnikte. ‘Die mogen jullie naar huis brengen. Kan hij zijn roes uitslapen.’ Ze stak haar hand omhoog. ‘Tot de volgende keer weer.’ Ze liep naar de brancard en hielp haar collega om deze terug te duwen naar de parkeerplaats.

Sara kwam met de telefoon in haar hand naar hen toe. ‘De schouwarts is gewaarschuwd. Hij was in de buurt en kan hier elk moment zijn.’

Renske keek naar het eenzame lichaam van Henk. ‘Wie gaat zijn vrouw inlichten?’

‘Dat regelt de centrale,’ antwoordde Sara. Ze keek haar onderzoekend aan. ‘Gaat het?’

Renske haalde diep adem. Het leek of ze die koude huid nog steeds op haar lippen voelde. En de slootlucht had zich vastgezet in haar eigen mond, maar duizelig was ze niet meer. ‘Jij hebt niet toevallig een pepermuntje bij je? Of kauwgom?’

‘Nee, maar wel dit.’ De agente rommelde in haar jaszak en hield triomfantelijk een salmiaklolly omhoog. ‘Fijn als je collega de ene verslaving voor de andere inruilt.’

Ondanks de situatie moest Renske grinniken. Ze frummelde het plastic van de lolly en stak hem in haar mond.

Marcel greep intussen de vismaat stevig bij zijn bovenarm en probeerde hem in een min of meer rechte lijn naar de parkeerplaats te loodsen. ‘Ik zet hem even in de wagen.’

Sara knikte. ‘Laat je een raampje open?’ Ze keek op haar horloge en schudde afkeurend haar hoofd. ‘Die vent is hartstikke bezopen. En het is nog niet eens elf uur.’

Renske mompelde voor zich uit: ‘Henk rook ook naar alcohol. Alcohol en slootwater.’ Ze keek Sara aan. ‘Ik heb hem nog nooit alcohol zien drinken. Als wij ’s middags op het tennisveld een wijntje nemen, neemt hij thee of water.’ Nadenkend beet ze op de lolly en een zoute stroom vloeide in haar mond. Dat was beter. Ze gaf de agente een hand. ‘Ik ben trouwens Renske Nijland.’

‘Sara Kowalska.’

Ze keken toe hoe Marcel beide schouders van Jacob vastpakte en hem voorzichtig over het bruggetje manoeuvreerde.

‘Ik kreeg de indruk dat jij en Marcel elkaar al kennen,’ zei Sara.

Renske knikte. ‘Hij is een vriend van mijn ex en soms komen we elkaar tegen via het werk.’

‘Ben je ook een agent?’

‘Nee. Ik geef advies over blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Bij calamiteiten wordt mijn hulp soms ingeroepen.’

‘Als er een gaswolk vrijkomt, of zo?’

‘Inderdaad. Of bij een grote brand. Als de brandweer er niet meer uitkomt, mag ik helpen.’

Niet veel later kwam Marcel het weiland weer oplopen. Op de voet gevolgd door een oudere man met grijs haar en een vermoeid gezicht. De pijpen van zijn beige ribbroek waren strak in zijn regenlaarzen gestopt.

De man gaf Sara en Renske een hand. ‘Goedemorgen, Pieter Stavoren, schouwarts.’ Hij keek hoofdschuddend om zich heen. ‘Wat brengt ons op deze desolate plek? Wat een verlaten treurigheid.’

Marcel wees naar de sloot. ‘Op de steiger ligt een man. Hij is overleden.’

De arts snoof. ‘Zal ik dat vaststellen?’ Hij haalde een paar blauwe wegwerphandschoenen uit zijn tas en deed ze aan. Bovenaan de slootkant bleef hij staan en keek weifelend om zich heen. Uiteindelijk ging hij zitten en liet hij zich voorzichtig over het gras naar beneden glijden. Op de steiger bukte hij bij het lichaam. Hij verwijderde de handschoen van zijn rechterhand en pakte de pols van Henk vast. Met een strak gezicht keek hij op zijn horloge. Hij wachtte even, liet de pols toen vallen en zei: ‘Deze man is overleden.’

Sara gaf Renske een knipoog. ‘Kunt u ook vaststellen of het gaat om een natuurlijke dood, dokter Stavoren?’

De man stroopte de mouwen van zijn colbert omhoog, waarbij de ovale elleboogstukken star naar buiten staken. Hij schraapte zijn keel, keek om zich heen, snuffelde aan het lijk en zei toen: ‘Ik concludeer dat het gaat om een niet-natuurlijke dood.’ Hij pauzeerde even en vervolgde toen: ‘Deze man is overleden ten gevolge van een noodlottig ongeval. Dronken te water geraakt. Helaas met fatale gevolgen.’

Nu schraapte Sara haar keel. ‘Zullen wij dat vaststellen?’

Verstoord keek de arts naar boven. ‘Pardon?’

‘Wij nemen contact op met de officier van justitie hierover. U stelt vast of de man dood is en of het om een natuurlijke dood gaat. Wij stellen vast of er sprake is van een misdrijf.’ Sara pakte haar telefoon en toetste wat cijfers in.

‘Mevrouw, ik ken de regels.’ De schouwarts kwam de helling weer op. ‘Maar ik deed dit werk al toen u nog in de luiers lag.’

‘Goedemorgen, Sara Kowalska, ik zou graag de officier van justitie spreken.’ Sara liep een paar passen van hen weg en vervolgde haar gesprek.

Renske bestudeerde het gezicht van de schouwarts. De mondhoeken van de man raakten bijna zijn kaaklijn. Hij zou niet misstaan op het balkon van de Muppet Show. Ze vroeg zich af of ze hem moest vertellen dat het zitvlak van zijn broek vol groene vegen zat.

Sara kwam teruglopen en gaf de telefoon met een donker gezicht aan de schouwarts. ‘De OvJ wil u spreken.’

Triomfantelijk nam de arts de telefoon van haar over en draaide zijn rug naar hen toe. ‘Frederic, goedemorgen. Akelige situatie hier. Maar zo klaar als een klontje.’ Even was hij stil. ‘Het gaat evident om een niet-natuurlijke dood. Geen misdrijf. Het lijkt mag naar het mortuarium. Nader onderzoek is een totale verspilling van gemeenschapsgeld.’ Met de punt van zijn groene laars wroette hij in het weiland, terwijl hij naar de officier luisterde. ‘Duidelijke alcohollicht en op de steiger ligt een vrijwel lege Rémy Martin-fles.’

Sara’s hoofd schoot omhoog. Met grote passen liep ze naar de slootkant en klom naar beneden. Even later kwam ze weer terug en keek Renske onheilspellend aan. ‘Er lag inderdaad een Rémy Martin-fles tussen het riet. Je zag net de bovenkant van de dop.’ Ze snoof. ‘Onwaarschijnlijk dat hij dit gezien heeft.’

Marcel grinnikte en fluisterde: ‘Gevalletje *information bias*.’

Renske keek hem vragend aan. ‘Wat bedoel je?’

Zachtjes ging Marcel verder: ‘Verslaafden of ex-verslaafden hebben een superoog voor hetgeen waaraan ze verslaafd zijn of waren. Vul een kamer met frisdrankflessen en een verslaafde ziet in een oogopslag waar de alcoholfles is verstopt.’ Hij hield snel zijn mond toen de arts op hen afliep.

‘Goed, dames en heer. Tot het volgende lijk.’ Hij gaf de telefoon terug aan Sara, knikte hen toe en verliet het weiland.

Sara wisselde nog een paar woorden met de officier van justitie en kwam bij hen terug. ‘Rotary-vriendje van de OvJ. Een niet-natuurlijke dood, geen misdrijf. Hij wilde niet eens horen wat mijn indruk van het geheel was.’

Marcel lachte. ‘Laat gaan.’ Hij wees naar de parkeerplaats. ‘Daar is de lijkwagen al. Ik ga de mannen even wijzen waar ze moeten zijn.’

Even later kwam hij terug met twee mannen in zijn kielzog. De mannen knikten hen toe en lieten zich bij de steiger naar beneden zakken. Verdrietig keek Renske toe hoe ze het lichaam van Henk op de brancard legden en schijnbaar moeiteloos de steile grashelling optilden. *Dag Henk*. Ze liep met gebogen hoofd naar Sara en Marcel.

Toen de lijkwagen uit het zicht was verdwenen, sloeg Marcel zijn handen met een klap in elkaar en keek naar Sara. ‘Zullen wij de spullen bij elkaar rapen?’

‘Hoezo spullen bij elkaar rapen?’ reageerde Renske verbaasd. ‘Komt er geen forensisch team?’

De linkerbovenhoek van Marcells mond krulde omhoog. ‘Te veel CSI gekeken? Forensisch komt niet overal opdraven.’

‘Maar je weet helemaal niet wat er is gebeurd,’ wierp ze tegen. ‘Misschien heeft die Jacob Henk wel het water in geduwd, dat zou toch kunnen?’

Hij haalde zijn neus op. ‘De officier van justitie zegt geen misdrijf. Dan is het geen misdrijf. Hou jij je lekker bij je gevaarlijke stoffen, dan doen wij het politiewerk.’

Renske draaide zich om naar Sara. ‘Er is iemand overleden, dan moet er toch een onderzoek komen?’

Maar ook Sara schudde haar hoofd. ‘Niet als het overduidelijk een ongeluk is. Zoals nu. De officier van justitie had mij moeten horen, maar ik ben het evengoed met hem eens. Een uit de hand gelopen dronkenschap leidend tot de dood.’

Zonder nog iets te zeggen liep Marcel met grote passen naar de visspullen. Ze rende achter hem aan. ‘Dit kun je niet menen.’

Hij zuchtte en bleef staan. ‘Je bent geschrokken. Je hebt je best gedaan door te reanimeren en het is mislukt. Zo is het leven. Dit was domme pech en meer kunnen we er niet van maken.’ Hij draaide zich om en vervolgde zijn pad.

Renske perste geërgerd haar lippen op elkaar en volgde hem naar de plek waar een koelbox, stoeltje en wat hengels stonden. Marcel baste over haar hoofd naar Sara: ‘Als ik het goed begreep, heeft die Jacob hier gezeten en zat Henk verderop op die steiger.’

Sara snoof. ‘Typisch mannen. Gezellig samen vissen en dan honderd meter bij elkaar vandaan gaan zitten.’

Marcel hield een bijna lege jeneverfles omhoog en keek Renske met een schuin hoofd aan. Hij zwaaide de fles voor haar neus. ‘Ziehier, boosdoener nummer twee. De heren hadden elk hun eigen voorraad.’

Ze voelde het bloed naar haar hoofd stromen. ‘Dit klopt niet. Henk Draaier beschonken om elf uur ’s ochtends. Dat is niets voor hem.’

‘O, en waarom niet?’

‘Op het tennisveld drinkt hij alleen maar thee of water. Altijd. En zelfs bij de Hanzefeesten heb ik hem nooit dronken gezien. Sterker, ik heb hem nog nooit alcohol zien drinken.’

‘Ach kom.’ Marcel stopte kort met het bij elkaar rapen van de hengels en koelboxen. ‘Je bent inmiddels oud en wijs genoeg om te weten dat je aan iemands blauwe ogen niets kunt aflezen. Stiekenme drinkers genoeg. En misschien klopt het en drinkt hij inderdaad nooit. Maar dan heb je dus ook weinig nodig om *out* te gaan. Feit is dat hij bewusteloos te water is geraakt, dat zijn vismaat amper uit zijn woorden kon komen en dat deze jeneverfles en die Rémy Martin-fles beide nagenoeg leeg zijn. En dat is voor mij voldoende bewijs.’ Hij gaf Sara de stoel en pakte de rest van de spullen. ‘Je rook de alcohol toch zelf ook? Misschien werd je daar wel duizelig van. Ga jij lekker hardlopen, dan ruimen wij de rotzooi op.’ Hij draaide zich om en stierde terug naar de auto.

Sara bleef bij haar staan. ‘Renske, het gaat erom wat de officier van justitie heeft besloten. Die heeft bepaald dat het weliswaar een niet-natuurlijke dood is, maar dat er geen sprake is van een misdrijf. Dan houdt het op. Hoe vervelend jij het ook vindt.’

Renske keek naar de grond. Haar roze hardloopschoenen staken schrill af tegen het groene gras. Dit voelde helemaal niet goed.

‘Zullen wij je naar huis brengen?’ vroeg Sara. ‘Na zo’n gebeurtenis kun je beter niet alleen zijn.’

Renske schopte een steentje weg. ‘Ik ga liever rennen.’

Ze wachtte tot de agenten tussen de struiken waren verdwenen. Wat een rottag. De woorden van Marcel echoden in haar hoofd. *Je hebt je best gedaan. Zo is het leven.* Bijna een herhaling van zes jaar geleden. Zonder dat ze het kon tegenhouden, verscheen het beeld van de kleuter met de springerige, blonde krullen voor haar ogen. Ze schudde haar hoofd.

Niet terug naar wat was. Andere kant op denken.

Ze haalde diep adem en nam de omgeving in zich op. Rondom zag ze de akkers en weilanden van de Havikerwaard. Keurig afgeschermd door houtwallen en rijen knotwilgen. In de verte waren de brug en de kerktoren van Doesburg net zichtbaar. De IJssel was vanaf hier niet te zien, maar die stroomde tussen Doesburg en de Havikerwaard. In gedachten herhaalde ze het gesprek tussen Marcel en Jacob. Hij zakte in elkaar en viel van de steiger. Hoeveel moet je hebben gedronken voor je in elkaar zakt? Ze had de alcohol geroken, de fles gezien. Misschien was drinken onder vissers wel heel normaal. Of had hij andere lichamelijke klachten. Lage bloeddruk, hartklachten ... Jacob kon gewoon dronken zijn. Hem kende ze niet. En zichzelf. Hoogst waarschijnlijk was de duizeligheid veroorzaakt door de combinatie van stress, lage bloeddruk en een tijdje gebukt bezig zijn. Toch?

Weer spookte de blonde kleuter door haar hoofd. Ze wist dat het beeld zou blijven verschijnen tot ze alle mogelijkheden had afgevinkt. Waardoor kun je nog meer in elkaar zakken? Een klap op je hoofd. Dat zou Jacob gedaan kunnen hebben. Maar dan moest hij wel een motief hebben. En waarom zou hij dan om hulp hebben gevraagd? Of zou hij in zijn roes niet hebben gezien dat iemand anders Henk een klap op zijn hoofd verkocht?

Ze liet haar blik over de verlaten weilanden gaan. Wat was er nog meer? Ze liep naar de steiger en liet zich voorzichtig langs de helling omlaagglijden. Hier zag ze alleen maar water en gras. Ze zou zelf bovenaan zijn gaan zitten. Mooi uitzicht op de heuvels van de Veluwezoom. Maar daar ging het bij vissen waarschijnlijk niet om.

Ze snoof. Rook ze nou nog steeds alcohol? Of zat die lucht in haar hoofd door het reanimeren? Ze wilde net de slootkant weer opklimmen, toen ze tussen het riet naast de steiger een witte vlek ontwaarde. Ze duwde de stugge stengels opzij en zag een vogel lig-

gen. Helderwit, slank, teer. Een soort reiger. Wat zou er met hem zijn gebeurd?

Ineens schoot het door haar heen. Het zou toch niet ...

Voorzichtig raakte ze de vogel aan.

Gadverdamme. Te veel contact met lijken vandaag.

Ze deed een paar stappen achteruit, maar liep direct weer terug. Ze moest het weten. Voorzichtig tilde ze met haar ene hand het lijf op en met de andere ondersteunde ze de lange nek. Het lichaam was nog warm en woog minder dan ze dacht. Ze legde de reiger languit op de planken. Ze schatte hem bijna een meter van kop tot teen, maar niet zwaarder dan een pak suiker. Daar had Stijn een keer iets over gezegd. Hadden vogels geen holle botten? Dan waren ze licht genoeg om te vliegen. Zoiets.

Ze boog voorover om het dier beter te bekijken. Het lichaam was zo te zien ongeschonden. Ze zag geen bijtonden of gehavende veren. En het was ook nog niet aangevreten door andere dieren. Opnieuw snoof ze de lucht op en nu wist ze het zeker: er hing een lichte alcoholgeur om de vogel heen. Met haar telefoon nam ze een foto. Ze aarzelde maar appte hem toen toch naar Marcel.

Voorzichtig klonk ze tegen de helling op en schoot nog wat overzichtsplaatjes van de steiger met de vogel en de omgeving. Ook die appte ze door.

Terwijl ze terugliep naar de parkeerplaats, ging haar telefoon. Op het scherm zag ze een afbeelding van Marcel uit betere tijden. Ze nam op, maar nog voor ze iets kon zeggen, snauwde hij: 'Waar ben je mee bezig, Nijland?'

Ze deed haar ogen dicht. Zo rustig mogelijk antwoordde ze: 'Er lag een dode vogel in het riet naast de vissteiger.'

'Ja, dat zie ik. Een zilvereiger. En?'

'De vogel is nog helemaal slap en warm. Die is net doodgegaan. En het dier stinkt naar alcohol. Dat weet ik vrij zeker.'

'*Vrij zeker.* Dat klinkt niet overtuigend.'

'Een overleden visser, een verwarde man en een dood dier. En ik was zelf ook duizelig. Dat is geen goed teken.'

'Geen goed teken? Ben je nu ook al paranormaal begaafd?'

'Doe niet zo flauw,' snauwde ze. 'Het is te veel toeval. Dit kun je niet meer aan de drank wijten.'

‘Vogels gaan dood, mevrouw Nijland. Ook zonder reden. Wat wil je dat ik doe? Autopsie op een zilverreiger?’ Hij grinnikte.

Ze bleef bloedserieus. ‘Dat wil ik inderdaad. En ik wil ook dat een forensisch team alsnog de omgeving op sporen onderzoekt. En iemand die luchtmetingen uitvoert. Snel, voordat alles verdamp’t. Ze ademde en keek om zich heen. ‘Ik ben alleen bang dat ik de vogel heb verplaatst. Maar ik kan wel hier blijven, dan kan ik uitleggen waar het dier lag.’

‘Hou nou toch op. Je denkt toch niet dat ik het hele circus laat opdraven om een dode reiger te onderzoeken? De officier van justitie ziet me aankomen.’

Ze voelde haar wangen gloeien. ‘Een dode reiger en een dode man,’ zei ze ijzig. ‘Zolang wij niet zeker weten waarom Henk in elkaar zakte, kunnen er nog meer mensen ziek worden. Of erger. En ik weet niet hoe het met jou zit, maar één dode is genoeg voor mijn hele arbeidsleven.’ Ze slikte haar tranen in en vervolgde zacht: ‘Dat wil ik niet nog een keer op mijn geweten hebben.’